

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A zsidó középiskolák

A vallás szabad gyakorlata s a hitfelekezetek részére biztosított azon jogalapján, mely szerint minden törvényesen bevett vallásfelekezet szabadon állíthatja fel saját tanintézetét — zsidó gimnázium nyílik meg Budapesten. Heller Bernát dr, az új intézet igazgatója az Uj Lap munkatársának kijelentette, hogy a zsidó gimnázium zsidó szellemének át kell hatnia az iskolai élet és tanítás egészét s még a tornatermet is zsidó mondásoknak kell díszíteniök.

Ehhez a nagy felkészülődéshez, melyben a zsidó arcátlanlás és szemérmertlenség lakodalmát üli, mely az önmagára éledt keresztyén magyarságnak a jóhiszemű idők holt törvénybetűjébe való kapaszkodás melletti minősíthetetlen provokálása; — van egy pár szó mondanivalónk.

Elsősorban az, hogy a felekezeti iskolák az államhatalom által előírt tantervtől egy szemernyit sem térhetnek el s az a tanterv bármilyen avult és célszerűtlen is, nem ismer más szellemet az ország egyetlenegy iskolájának életében és tanításában sem, mint az igazi és becsületes magyar szellemet. Az pedig csak a magyar állam eszméjéhez, a magyar nemzeti hagyományokhoz való ragaszkodás és hűség lehet. Sem zsidó, sem más nemzetiségi szellem tehát nem szabad, hogy áthassa a magyar állam szoros területén belül működő iskolák életét és tanítását.

Másodsorban az a mondanivalónk, hogy a budapesti zsidó gimnázium felállítását egyenesen a keresztyén magyar állam politikai irányzata ellen való mérényletnek tartjuk. Ez a politikai irányzat egy pillanatig sem hagyott kétséget az iránt, hogy a zsidóságnak az intellektuális pályákra való tódulását a multakon okulva, nemzeti szempontokból károsnak, sőt veszedelmesnek tartja s annyira megy e tekintetben, hogy a pártatlanság kedvéért, még a saját fajanak intellektuális kimivelése elé is korlátokat állít fel. A magyar kultuskormány intenciójának szemérmertlen kijátszása tehát ebben az időben a zsidó középiskolák felállítása, melyek ontani fogják a zsidó szellemi proletáriátust, hogy legrosszabb esetben a külföldi egyetemeken felkészülve idehaza újra kezdjék a keresztyén középosztály lába alól való gyékénykihuzást.

Tiltakozunk a zsidóságnak e burkolt formák között való újabb térhódítása ellen. Tiltakozunk az ellen, hogy a keresztyén nemzeti irányzat tervei és szándékai ily nyilvánvaló módon kijátszassanak, tiltakozunk az ellen, hogy a

magyarországi zsidóság által rutul kihasznált, galádul pellengérré állított magyar becsületesség és jóhiszeműség ismét alattomos manőver tárgya legyen. Általában véve tiltakozunk minden zsidó-jellegű iskola működése ellen s legelső sorban az ellen, hogy a keresztyén magyar állam támogatásával neveljék az Országos Rabbiképző Intézetben a Löw Manókat s a Friedmann Izsákokat. Tiltakozunk a magyar nép előtt annyira ismeretlen beléletű és titokzatos talmudiskolák prosperálása ellen. S tiltakozunk minden oly állami kedvezmény ellen, mely lehetővé teszi, hogy a magyarországi zsidóság államot alkosson az álamban.

Tessék a keresztyén Csonkamagyarország keresztyén nemzeti képviselőit azonnal, halogatás nélkül hatályon kívül

helyezni az 1867. évi XVII. törvénycikket s tessék külön nemzetiséggé deklarálni a zsidó népfajt, ahogy azt a Rabmagyarország minden részében saját iniciatívájából már régen megtette. S mint külön nemzeti kisebbségnek tessék szigoruan körvonalazni jogait és kötelességeit s a legmesszebbmenő állami ellenőrzés alá helyezni minden önálló működését. Ne engedessék részére külön nemzeti iskola és tanintézet mindaddig, míg kétségtelen tanujelét nem adja annak, hogy a magyar nemzeti ideálokat magáévá tette s akkor is csak oly feltételek mellett, amilyeneket az 1868-iki nemzetiségi törvény előir.

Minden keresztyén nemzeti törekvésünk neveltséges mellveregetés csupán, ha ma megnyílhatik és működhetik Budapesten a zsidó gimnázium.

A lengyelek döntő győzelmet arattak

Az oroszok érdekében interveniálnak

Varsó, aug. 30. (Nemz. St. tel. jel.) A lengyelek közlik, hogy a bolsevisták vesztesége a varsói csatában 107 ezer fogoly, 50 ezer halott és sebesült s 30 ezer internált Kelet-Poroszországban, összesen 187 ezer ember. Danzigi jelentés szerint eddig 30 ezer vörös lépte át a keletporoszországi határt, akiket internáltak.

Páris, aug. 28. (Nemz. St. tel. jel.) A lengyelek győzelme teljes. A vörös hadsereg hosszú időn belül nem tudja összeszedni magát, mert a lengyelek egész tűzérést elvették. Veigand tábornok visszautazott Franciaországba, s kijelentette, hogy nem is tér vissza Lengyelországba.

Bécs, aug. 30. (N. St. t. j.) Londonból jelentik, hogy hivatalosan megerősítik azt a hírt, miszerint Anglia, Franciaország, Olaszország felszólította Lengyelországot, hogy Oroszországgal szemben ne tanúsítson esztelen magatartást s meg ne kísérelje a versaillesi béke szerződés által megállapított határ átlépését. Az egyesült államok már előbb intézett jegyzéket Lengyelországhoz.

Diplomáciai körökben megerősítik, hogy Anglia, Franciaország és a többi hatalmak között teljes az egyetértés s teljesen megegyeztek a lengyel kérdésben.

Róma, aug. 30. (N. St. t. j.) Néhány nappal ezelőtt a pápa barátságos felzólítást intézett a varsói kormányhoz, hogy kerülje a régi határ átlépését és kéri, hogy a béketeltételek megállapításánál mérséklettel járjanak el.

Varsó, aug. 30. (N. St. t. j.) A varsói miniszterium a jegyzékre 4 órán belül kielégítő választ fog adni.

Varsó, aug. 30. (Nemz. St. tel. jel.) A lengyel válasz az orosz békefeltételekre tisztára elutasítás lesz. Az orosz békekelegetésnek dacára mégis kérte a tárgyalás megkezdését. A varsói lapok remélik, hogy a béke is még létre jön.

Zürich, aug. 30. (Nemzeti St. tel. jel.) A lengyel kormány kész az oroszokkal való békére, de minden olyan feltétel, amely a lengyelek lefegyverzését tartalmazza s a lengyel belügyekbe való beavatkozásra irányul, visszatart. Visszautasítja a Curson léle vonalat is

és az országhatárt a Vlna — Novi Grodek — Baranovic vonalánál kívánja. Követelik Minszknak Litvániához való csatolását.

Bécs, aug. 30. (Nemzeti St. telefon jel.) Vangel tábornok csapatai megszállták Odesza külvárosát.

Trage, aug. 30. (Nemzeti St. tel. jel.) A legutóbb Kelet Galiciában megalakult tanácsköztársaság minden külső beavatkozás nélkül megtukott. A tanácsköztársaság vezeterei cseh területen vannak.

Hága, aug. 30. (Nemzeti St. telefon jel.) Lloyd George azt a javaslatot fogja tenni, hogy Lengyelország és Oroszország között Kelet Galiciában ütköző államot létesítsenek.

Hubert Ottó főispán

Budapest, aug. 30. (N. St. t. j.) A hivatalos lap közli, hogy a kormányzó a belügyminiszter előjlesztésére Hubert Ottót Debrecen sz. kir. város főispánjává nevezte ki, s egyidejűleg a kormány buzgó szolgálatának elismerése mellett, kormánybiztosi tisztségétől felmentette.

Teleki miniszterelnök betegsége

Budapest, augusztus 30. (Nemz. St. tel. jel.) A hivatalos lap vasárnapi száma közli a kormányzó kéziratát, amelyben Teleki Pál miniszterelnök helyettesítésével ennek betegsége tartamára Rubinek Gyula kereskedelmi minisztert bízta meg.

Teleki Pál miniszterelnök vérmérgezést kapott egy operációból kifolyólag a Dollinger klinikán. Nagy lázzal fekszik és heves fájdalomai vannak, úgy hogy a kormány vezetésében nem tud részt venni.

Panama a tejkiosztásnál

Budapest, aug. 30. (Nemz. St. tel. jel.) A rendőrség tegnap a budapesti tejellátás egyik előkelőségét, Fried Arturt, a Magyar Tejtermékek igazgatóját letartóztatta. Fried sok visszaéléseket követett el a tejellátásnál s nem az igazolvánnyal bírónak és betegeknek adott tejet, hanem cukrászoknak és kávéosoknak és pedig jóval a maximális áron felül.

A lengyel győzelem következményei

Bécs, aug. 30. A *Reichspost* egyik legutóbbi számában a lengyel győzelem világpolitikai jelentőségével foglalkozik és a következőket írja:

— A lengyelek győzelme a moszkvai zsidó bolsevik vezérek világforradalmi terveit teljesen tönkretette. Lengyelország nem lesz a bolsevizmus közép és nyugati Európába vezető hidja, Varsó nem a moszkvai központi keleti expozitúrája. Fölköszlik Európa, nemcsak a burzsoázia Európája, mint ahogy azt az *Arbeiter Zeitung* az események szokott mérvű elferdítésében feltünteti, hanem az európai szociáldemokráciának jelentős része is. Az a fenyegetés, amelyet Lenin barátja, Sinowjew a német szociálisták vezéréhez Scheidemannhoz küldött, szőlő egyben a bécsi szociáldemokraták vezetőinek is. Sinowjew kijelentette beszédében, hogy jót áll azért, miszerint Scheidemannt Lenin segítségével lámpavasra akasztják egyszer, bizonyos tehát, hogy Lenin és Sinowjew a bécsi szociálistákkal szemben sem viselkednek más érzelmekkel, hisz őket is a munkásság árulójának tartják. Bizonyos, hogy az *Arbeiter Zeitung* sem örvendene a moszkvai vörösök uralma alatt nagy népszerűségnek és csak egy erőteljes kirohanással a burzsoázia és uszályhordozói ellen tudna megfelelő helyet biztosítani magának a hivatalos bolsevik sajtóorgánium mellett. Érthető tehát, hogy a vörösök veresége kapcsán az osztrák szociálisták berkeiben is nagyfokú megkönnyebbülés észlelhető.

— A francia miniszterelnök, *Millerand*, a nyugati hatalmak burzsoáziájának ez a lengyel barát vezető-szellem, aki valamikor szintén szociálista vezér volt, most elégtellessé állítja meg, hogy a szociálista-barát *Lloyd George* és *Giolitti* is letértek kommunista támogató politikájáról, s belátták, hogy a moszkvai köpönyegforgató diplomátákkal nincs mit tárgyalniok. A fölött az ultimátum fölött ugyanis, amelyet Anglia és Olaszország a luzerni tanácskozások eredményeként küldtek Moszkvába, megosztottak a vélemények. Nem lehet ugyanis helyesen megítélni, mi célból kellett a szovjet kormánytól a minszki béketárgyalásokra küldött föltételek mérséklését 8 nap alatt követelni, holott ma már látjuk, hogy e hosszú terminus nélkül, a hadihelyzet közbejött változása következtében abszurdum lett volna vörös békeföltételeket elfogadni. Azt a benyomást kelti ez, mintha *Lloyd George* a lengyel győzelem számára nyitvahagyott kapu csak abból a célból kellett, hogy azon át az erősebbhez csatlakozzék. Pedig alig pár nappal ezelőtt még a kapitulációt ajánlotta a lengyeleknek. Az angol politikának ez a megváltozása a keleti helyzet kialakulására mindazonáltal igen kétes jelentőségű lehet. Az ultimátum, lehet, hogy csak eszköz arra, hogy általa a Szovjet Oroszország elleui angol és olasz politika elleplezessék.

— A lengyel győzelem első eredménye tehát kétség kívül *Millerand* és *Lloyd George* politikájának közeledése, azután *Sir Reginald Towers* dezavválása Danzigban az által, hogy a Danzigon át vivő utat a lengyel nép és hadsereg után pótlása számára megnyitották és ilyképpen biztosították a lengyelek haditechnikai és anyagi föltényét Szovjetország fölött. S ha a nyugati hatalmak szállításai ahhoz a föltételekhez kötik, hogy a lengyel hadvezetőség tovább is *Weigand* tábornok tanácsára cselekszik, ügyetni kell arra, hogy a lengyelek ne ragadtassák magukat offenzív kalandokra és fordítsák erejüket Ukrajna felszabadítására.

Az ügyészség igazolva van

Budapest, aug. 30. (Nemz. St. tel. jel.) A Tisza-gyilkosság tárgyalásán több ízben hangzottak el súlyos gyanúsítások a budapesti kir. ügyészség ellen. *Tomcsányi* igazságügy-miniszter kijelentette, hogy a legszigorubb vizsgálatot rendelte el s a beérkezett jelentések az ügyészséget teljesen tisztázták. — Kijelentheti, hogy a budapesti ügyészség régi hagyományaihoz híven a legválságosabb időben is önfeláldozással, pártatlanul és becsületesen teljesítette kötelességét.

Érdekes nyelvészeti fölfedezés

Egy debreceni nyelvész tanár *Rose Miksa*, aki hosszabb időt töltött Angliában, tanulmányai és kutatásai alapján azt a merésznek tetsző állítást hangoztatja, hogy a skótok velünk rokonok; épúgy a szittya a származásuk, mint a magyaré. A skótok — ugymond — *Scyth*eknek nevezik magukat s a IV. században *Sitte*, az V. században *Scythe* (kiejés szerint: *szittyé*) volt az elnevezésük. A nagy népvándorlás idején a germán törzsek robbantották szét a nagy szittya népcsaládot. Addig a skótok együtt éltek Európa északnyugati részén a magyarok őseivel. E szerint a honfoglaló őseink is nem egyenesen Ázsiából jöttek a Kárpátok övezte Duna medencébe hazát alapítani. Az érdekes elmélet, aminek helytállóságát sok adat támogatja, még nem állotta ki a tudományos vizsgálódás kritikáját, de fővárosi nyelvtudósok érdemesnek ítélték arra, hogy komolyan tanulmányozzák. *Rose Miksa* e kérdésről szeptember 2-án Budapesten tart előadást a Külügyi Társaság ülésén, 3-án pedig a budapesti Székely Társaság előtt. Debrecenben vasárnap, szeptember 5-én délelőtt, a vármegyeház dísztermében fogja ismertetni az ügyet. Az érdekes előadásra már most felhívjuk olvasó közönségünk s az ügy iránt érdeklődők figyelmét.

Rendet az Augusztá-szanatóriumban

Mi van a kulisszák mögött?
A hódolónyilatkozat titka

Debreceni különlegesség, hogy a közintézmények mindenki másnak hasznára vannak, csak a szegény lakosságnak nem. A gyönyörű Augusztá szanatórium, a Nagyerdő legpompásabb helyén minden más célt betölt, csak azt az egyet nem, amelyre hivatva van, amelyért tervezték, adakoztak és felállították: a megtámadott tüdejű, dohos pincékben, nyirkos lakásokban sorvadásnak indult szegény nép gyógyítását és a haza számára való megmentését nem. A szanatórium 110 betege közül legjobb esetben 10 az ingyenes, szegény beteg, 100 pedig a borsos díjakért ápolat, hizó kurát tartó üdülő gazdag.

A szanatórium, a zsidó vezetés mellett szigorúan üzleti alapokon álló, rebachra dolgozó egészségügyi vállalat lett. Dr. Geszti ur harám-baszkodása kerekén oldalba rugta a magasabb emberbaráti célokat, közönséges zsidó-gsefítte alacsonyította az intézet nemes hivatását és szigorú gölem-szemüvegen át rostálta, válogatta a boldog vagy boldogtalan halandót, akit sorsa a szanatórium felvételi irodájába vezetett.

Mind ezek régen ismert kulisszatitkok Debrecen város mindennapi életében, de a sok között ezek úgy meglapultak, úgy meghúzódtak, hogy a hivatalos körök nem voltak kénytelenek meglátni és tudomásul venni őket mindaddig, míg dr. *Szell Kálmán* városi tisztviselő orvos hivatalos feljelentése ki nem ugatta a nyulat a sűrű bokorból. Akkor aztán lött-futott Geszti ur ömindenhatósága ajtóról-ajtóra, páholyról-páholyra, s megmozgatott fűfát, vakoló-testvért, nagymestert egyaránt, de már későn volt. A hivatalos vizsgálatnak nem lehetett elejét venni.

A vizsgálat pedig hivatalosan megállapította, hogy az igazgató egészen kivonja a nagyrahivatott intézetet feladatának teljesítéséből, saját kénye-kedve szerint rendelkezik vele, s hermetice elzárja azt a szegény betegek elől. Az erről szóló hivatalos jelentést kiegészíti a helyszínen kihallgatott betegek vallomása, mely éles reflektorként világít bele a Szanatórium belételek kulisszatitkaiba.

Ezt a hivatalos jelentést, melyet a város közlészeteiben álló orvosai írtak alá, benyújtották már az illetékes hatóságnak. Geszti ur azonban és szabadkőműves páholytestvérei mindenáron menteni akarják magukat, s a hatalmat és koncot, melyet annak idején bűnös könyelműséggel kezükbe adtak. Értésülésünk szerint a szanatóriumban ápolat 110 beteg, kik majdnem kivétel nélkül Geszti ur felelőseztetjői, nyilatkozatot akartak aláírni, amelyben megcáfolták a bizoitság jelentését. Ezt a nyilatkozatot, a nyilvános étkezés alatt vasárnap este is-

mertette a szanatóriumi hölgyek egyik kedvence, akinek betegségéhez és szanatóriumi ápolásra való igényéhez valószínűleg sok szó fér, lévén Geszti ur bizaimasa,

Mindössze 10—12 férfi és hölgyek zöme írta alá mégis. Akik ellenszegülni és az aláírást megtagadni merték, azok ma keserűséggel eltelve látják az emberi hamisság és álnokság győzelmét és rettegéssel gondolnak arra, hogy mily sors vár rájuk a bosszúért lihegő igazgató-testvér további garázdálkodása alatt? A megrendelt és kiterroizált nyilatkozat ma, vagy holnap megjelenik a szabadkőműves sajtó hasábjain, s az Augusztában bizonyára örömtünnet rendez a fajszeretet [a „meghurcolt” igazgató tiszteletére... Résen leszünk Geszti tv!

A Tisza-gyilkosság fötárgyalása

Budapest, aug. 30. (N. St. t. j.) Tisza István gróf gyilkosainak ügyében a haditörvényszék vasárnap is tartott tárgyalást, amelyen *Halász Lajos*, a Károlyi-kormány sajtó-főnökét, *Vadász Lipót* államtitkárt, majd zárt tárgyaláson *Strausz I* tvánt hallgatták ki.

Halász Lajos kijelenti, hogy kötelességének tartja Tisza István gróf gyilkosainak kiderítése érdekében közölni azoknak a nevét, akik nála jártak és forradalmi érdemeikért hivatalos pénzt kértek. Neki nem volt utalványozási joga, csupán láttaozta azokat a nyugtákat, amiket eléje terjesztettek. Egy ízben *Friedrich István* 15 ezer koronát kért, mert Dobó 5 tengerészszel felkereste s költségeik megértítését kérte. *Halászt* a bíróság megeskelt, amiért az ügyész semmiségi panaszt jelentett be. *Vadász Lipót* elmondja, hogy nov. 16. után volt fenn *Károlynál*, aki nagyon visszateleszőn sajnálkozva beszélt Tisza meggyilkolásáról. Neki az volt az impressziója, hogy *Károlyi* tudta, ki ölte meg Tiszát.

Tiszával október 17-én beszélt utoljára, amikor kijelentette előtte, hogy a német hadsereg céltalanul küzd, majd sajnálatosnak mondotta, hogy a kormány kiejtette a gyepőt a kezéből s az anarchia ragályosan kezd terjedni. Majd kijelentette, hogy a mostani vezetők iránya mind különböző, csak egy célban fognak kezni, hogy engem meg kell ölniök, fel kell négyelniök s véres darabjaimat a város falaira kell kiszegezniök.

Arra a kérdésre tanunak, hogy nem megy-e Geszti, azt felelte Tisza, hogy aligha, mert szükség lesz reá.

Lengyel védő: — Megtudná-e mondani, kik voltak a legaktívabbak a forradalom előkészítésében?

Vadász: — Nagyon fájdalmas volna erre felelni, mentsemek fel a válaszadástól. (A kérdést teljesítik.)

Utána *Kisfaludy Sándor* fegyház-igazgatót hallgatják ki, aki szerint *Károlyi* még az órát is tudta, mikor gyilkolják meg Tiszát.

Sztupka őrnagy bemutat egy fényképet, amely azt a jelenetet ábrázolja, amikor *Linder* kimondja, hogy nem akar több katonát látni. *Linder* mellett *Schuber* és *Vágó*.

A hétfői tárgyaláson *Czingraber Lajos* györi kanonokot, utána *Bakonyi Jenő* kuriai bírót, az Eötvös szabadkőműves páholy nagymesterét hallgatják ki, aki elmondja, hogy novemberben megjelent a páholyban *Friedrich István* s ott beszédet mondott. *Főnagy Béla* hasonlóképpen vall. A tárgyalást tolytatják.

A kis antánt alkonya

Bécs, aug. 30. (N. St. t. j.) A Montag című lap érdekes kikket közöl a kis antant összeomlásáról. *Mig benes* cseh külügyminiszter Belgrádban tárgyalásokat folytatott a kis antant megalakításáról, a szerb kormány Magyarországgal kereskedelmi szerződést köt, sőt lehet, hogy katonai konvenció is létesült. *Sándor* szerb régens, tekintettel arra, hogy Szerbiában mindjobban terjednek a kommunista mozgalmak Magyarországgal megegyezést öhejt létrehozni. Románia is messzemenő szerződéseket kötött Magyarországgal. Itt a dinasztia kérdése a mozgó erő és a magyar-román personalunió ismét előtérbe került. Csehországban, a Tótföldön nagy sztrájkok vannak. Nyitrában is mozgalmak észlelhetők és félt, hogy az egész Felvidéket elárasztják.

HIREK

Varsó után

Nem jön Budapest, s nem lesz véres ébredésük a keresztyén magyaroknak Magyarországon. Nem jön ismét vörös-világ, nem jön pajeszdiktatura és nem fogják az országot újból fenekestől felforgatni és kirabolni a szíriai patkányok. Pedig oly nehezen várták, oly szépen, oly ügyesen kidöngölték már a „változást“ a ghetiókban, s megtervezték a keresztyének „véres ébredését“ a nagykőrösi Wieseltier Izidorok. Az ébredő zsidók, az elégedetlenek, a türelmetlenek, akik nem tudnak megbátkozni a keresztyén kurzussal, nem tudnak belenyugodni abba a gondolatba, hogy a keresztyén Magyarországon keresztyének legyenek az urak, éljenek és boldoguljanak. Készen voltak a tervek, kiosztva a szerepeket, hogyha Varsó bukik, s Budapest következik, kinek mi lesz a teendője? S a Wieseltier Izidorok, a Galiciában szaporodott fekete patkányok nem tudták szó nélkül fogadni a csalódást és az Ébredő Magyarok Egyesületének nagykőrösi ülésén dühösen kiáltották oda a szónoknak, hogy lett volna itt „ébredés“, ha Varsó után Budapest következik... De az ébredő magyarok még mindig nem ébrednek, s nyugodtan türik, hogy a hébredd zsidók szabadon szervezkedjenek, tervezgessenek, s a ghetiókban szemérmellen nyíltsággal főzzék a bűzös rontásokat Magyarországon tönkretételére... Keresztyén ébredés, mikor jön el a te országod!

— **Hubert Ottó** kormánybiztos főispán hétfőn délután a fővárosba utazott, hogy a minisztériumokban megsürgesse a város több fontos ügyének mielőbbi elintézését.

— **Tiltakozás a legelőbér emelése ellen.** A debreceni gazdák küldöttség útján tiltakoztak Csóka Samu polgármesterhelyettes főjegyzőnél a hortobágyi legelőbér túlságos emelése ellen. A főszámvevő felvilágosítása szerint a legelőbér emelésére azért volt szükség, mert a kávéházi adó behozatalát nem engedélyezte a belügyi kormány és a költségvetésben mutatkozó hiányt kellett pótolni a legelőbér emelésével. A városi tanács megbízta a főszámvevőt, hogy tegyen az ügyről részletes jelentést. Furcsa eljárásnak tartjuk a számvevőség ezen érvágási műveletét. A kávéházi adóval izraeli áremelő bajnokait, a láncosokat akarták a közterhekhez való hozzájárulásra kényszeríteni, de mikor ez nem sikerült, egyszerűen a kisgazdákra rakták a terhet.

— **A róm. kath. tanítóképzőben az új iskolai év az alábbi sorrendben nyílik meg:** Szept. 2—4-ig beiratás, szept. 6-án reg. 8 órakor Veni Sancte, szeptember 7-én rendes tanítás.

— **Az ingyenpamut.** Már megemlékeztünk az amerikai vörös kereszt ingyenpamut adományáról, melynek szétosztásánál semmi tekintettel nem voltak a legszegényebb városi és közkalkalmazottakra. Kaptak 3—3 köteg pamutot, körülbelül 1350 K. értékben a napidíjas kisasszonyok, sőt a jólékony nőgyógyászok vagyos tagja is, ellenben a nagycsaládu napidíjasok, kishivatalnokok és szolgák nem kaptak semmit, pedig ők szorultak volna rá első sorban!

— **Beiratások a nyilvános polgári fiúiskolába** szeptember 6-ig d. e. 9—12-ig eszközöltetnek. Javítóvizsgálatok augusztus 31-én. Tanévnyitás szeptember 6. d. e. 9 kor. — Államiak, köztisztviselők, igazolt szegények tandíjkedvezményt kérhetnek. Igazgatóság. (Csapó-utca 58.)

— **Nem lesz téli tüzelő.** A városi tanács ülésén szóba került a tüzifacilitás kérdése. A város erdősegeiből az összes szükségletnek alig 25—30 százaléka kerül ki és miután a város elsősorban a saját szükségletén kívül az iskolákat, közintézeteket látja el tüzelővel, alig 5000 öl jut majd eladásra, magánosoknak.

— **Magyar átirat a megszállott Aradról.** A városi tanács a megszállott Aradról magyar nyelvű átiratot kapott a Románia érdekeinek képviselőivel megbízott svájci konzulátus útján. Ezzel szemben Bisztrícáról (Beszterce) oláh és szász nyelvű átiratot küldtek a „hú“ szászok. Igen jellemző ez! Feljegyezzük.

— **Még mindig csak tárgyalnak.** A szükségletek és a menekültek elhelyezésének ügye a tavasz óta folyton tárgyalás alatt áll és még folyton tárgyalnak, pedig veszedelmesen közel az ősz. **Rostás István** főkapitány a fémáru-gyár átalakítását javasolta, ahol 97.340 korona költséggel 63 szükségletet lehetne létesíteni, azonban a tanács nem fogadta el az előterjesztést, mert a fényáru-gyárba a városi nyomda fog költözni a jövő év tavaszán.

— **Iskolai értesítés.** A helybeli ág. hitv. evang. elemi iskolában a beiratások a következőképpen történnek; szept. 2-án, csütörtökön és 3-án, pénteken délelőtt 9—12 ig az evang. vallásuak s az ott tanulókat iratnak be, akik a múlt iskolai évben az iskola növendékei voltak; 4-én, szombaton, amennyiben hely marad, a más vallásuak. 5-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz az év-megnyitó istentisztelet s 6-án, hétfőn délelőtt 8 órakor kezdődik a tanítás. Az iskolaszék.

— **Kiadják a felemelt drágasági segélyt.** A városi tanács, miután a közalkalmazottak drágasági segélyének emelésére vonatkozó kormányrendelet a hivatalos lapban megjelent, úgy halározott, hogy a felemelt drágasági segélyt augusztus hóra visszamenőleg is kiadja.

— **A rk. tanítóképző gyakorlóiskolájába** I—VI osztályokba osztályonként 6—6 elemi iskolás vételek fel. E ső sorban tavalyi növendékek nyerneket felvétel. A beiratás szept. 1 és 2-án délelőtt 8—12 óráig lesz.

— **A Köztisztviselők Beszerzési csoportja** felhívja az összes testületek megbízottait, hogy a textíliák kiosztására vonatkozó kimutatások másodpéldányainak átvétele és a kiosztással kapcsolatos teendők megbeszélése végett, szeptember hó 1-én délután 4 órakor a vármegyeháza tanácstermében okvetlenül megjelenni sziveskedjenek.

— **Zongoraoktatást** elvállal legmodernebb technika szerint kezdőknél és haladóknál, valamint elvállal oly gyakorlott zongorázókat is, kik régi technikájukat az új technikára akarják átalakítani. Horváth Magda államilag képesített okleveles zenetanár. Értekezhetni délután 4—6 ig, Király-utca 5. sz. I. emelet.

— **Hadisegélyesek figyelmébe!** A városi népjóléti hivatal tudomására hozza a hadisegélyt élvező egyéneknek, hogy a kifizetéseket szeptember hó 2-án megkezdjük. Kifizetések délelőtt 9 ig a következő sorrendben fognak megtörténni: szeptember hó 2-án csütörtökön a IV. V. VI kerület, 3-án pénteken az I. II. és III. kerület, 4-én szombaton az elmaradtak. VII., vagyis a mezőségi kerületbe tartozó egyének a kifizetési napok bármelyikén kifognak fizettetni. Figyelmeztetünk azonban mindenkit, hogy az egyes kerületek részére megállapított fizetési napon annál is inkább pontosan jelenjenek meg, mert ellenkező esetben csak a következő havi fizetések alkalmával juthatnak segélyeikhez. Debrecen sz. kir. város Népjóléti Hivatala.

— **Városi zeneiskolai beiratások.** A városi zenedében a beiratások szeptember hó 1-től 15-ig d. e. 10—1-ig tartatnak meg. Az előadások szeptember hó 16-án kezdődnek. Tanszakok: Zongora, hegedű, ének, gordonka, orgona, összhangzatlan, szavaltat, zenetörténet, kamarazene, karének, zenekar és magyar zene. Bővebb felvilágosítást a zenede igazgatója ad. (Vár-u. 1 sz.)

— **Randóri hírek.** **Lopások.** **Danzinger** Lajosné Monostorpályi utcai lakos feljelentést tett a rendőrségen **Balogh Margit** 24 éves, földesi születésű cselédje ellen, ki több folyó hó 8-án felmondás nélkül eltávoztán, 3 ezer korona értékű fehérneműjét ellopta. A rendőrség le-tartóztatta és az eljárást megindította. — **Papp** Mariaka Bercsényi-utcai lakostól ismeretlen tettesek, míg ő a kórházban ápolás alatt állott, 7 ezer korona értékű ruha- és fehérneműjét ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást és már a tettesek nyomában van. — **Tóth** Sándorné, Árpád tér 32. sz. alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek ellopták 5 ezer korona értékű dupla-fedelű, remontoir aranyóráját. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Iskolai könyvek** az összes helybeli tanintézetek részére, papír és írószerek, valamint zeneművek a legolcsóbban Csáthy m. kir. tudományegyetemi könyvkereskedésében kaphatók, Piac-utca 8. Telefon 296.

KIS HIREK

Nem kell féltetni a polgármestereket: ha kibuknak a polgármesterei székéből, még puhább székbe esnek. Az egyik a villamosvasut vezérigazgatója lesz, a másik kollégiumi ügyész.

Hamisították a kommunisták nemcsak a magyar felülbiztyegzésű bankókat, hanem az osztrák és cseh pénzt is, még pedig en gros.

Rengeteg mérget loptak el a berlini egyetem orvosi fakultásáról. Ebből 175 tvegben olyan erősen ható mérge van, amelyből egy ötezred gram elegendő egy emberi élet kioltásához. Az eset nagy izgalomban tartja az egész német fővárost, mert félt, hogy nagyarányu büntényt terveznek Berlin egész lakossága ellen.

Napirenden vannak a rablások és gyilkosságok a cseh megszállás alatt levő Felvidéken. Legutóbb a herceg Pálffy Miklós malaczkai kastélyát rabolták ki a cseh mar-talócok.

Az angolok háborus vesztesége volt a legsúlyosabb a háboru két utolsó évében. Több mint öt millió katonájukból hatszáz ezer esett el, negyedmillió eltűnt, és csaknem kétmillió megsebesült.

Parasztforradalmak törtek ki Romániában, a kormány megbukott és teljesen szociálista kormány fogja Avareskut felváltani, azt pedig már tudjuk mit jelent.

Cseh legionáriusok garázdálkodnak a Felvidéken. Sok helyütt véres összeütközésük van a feligatott lakossággal.

A muszka zsidók piszkos pénz megvásárolta az egyik legnagyobb argol újságot: a Daily Heraldot, amint ez egy most elfogott szikratáviratból kiderült. Itt a magyarázata annak, hogy miért propagálta ez a lap a bolsevista irányzatot.

Sok a fiatal férfi, kevés a leány — az amerikai Egyesült Államokban, ahol a kimutatás szerint 6 millió fiatal embernek nem jut menyasszony.

Komolyan veszik Amerikában a gyermekekre szülő aközvetlennel. Egy magyarországi bevándorlót fél évi dologháza itéltek azért, mert egy gyermeknek pálinkát adott el.

Újra éledt a biciklizés divatja Amerikában. A gyárak nem győzik kielégíteni a kerékpár-keresletet.

Gróf Zichy Géza ingyenföldet ad a háboru áldozatainak

Nagy idők, új korszak kezdetének jele, hogy a magyar földesurak földet adományoznak a háboru áldozatainak és maguk sietnek a földmives nép földéhségének csillapítására is.

Hajdu vármegyében a nemes példával gróf **Zichy Géza**, a világhírű zongoravirtuóz, a tetétleni földesur jár elől, aki 26 tetétleni hadirokkantnak, hadiözvegynek és hadiárvának ajándékozott 2—2 hold ingyenföldet. Ezen nemes, igaz keresztyén és magyar szívből fakadt elhatározását az alábbi levélben tudatta **Pákozdy Sándor** alispánnal:

Tetétlen, 1920 augusztus 27.

Nagyságos alispán ur!

A kor szellemétől áthatva és őseim nemes tradícióját követve kötelességemnek éreztem, hogy be nem várva a törvény ide vonatkozó rendelkezéseit és azokom túlmenve, — a Tetétlen község határában fekvő birtomból mindazoknak, akik a honvédelem áldozatainak tekinthetők, földet és házhelyet juttassak és így megélhetésük alapjait biztosítsam. Tetétlen községben 26 olyan hadirokkant, árva, és özvegy van, kiknek semmijök sincs. E 26 család mindenikének 2—2 katasztrális holdat juttattam minden ellenszolgáltatás nélkül, mely földterületből fél hold házhelynek és kertnek, a többi mezőgazdasági művelésre alkalmas.

Ezen 52 kat. holdon felül még egy

házat nagy kerttel és további három bel-
telket jutaltam ajándékként a tetéltleni
hadirokkantoknak és árváknak.

Midőn ezen elhatározásomat szives tu-
domására adom, egyben arra kérem, hogy
illetékes helyen odahatni sziveskedjék,
hogy a megajándékozottak a gazdálkodás
mielőbbi megkezdésére végett erkölcsi
támogatásban részesítsenek.

Megemlíteni kívánom még, hogy a
fenti adományon kívül ingatlan birtokaim
egyegyed részét a földműves lakosság
földszükségletének kielégítésére felaján-
lottam és a módosítók iránt a tárgyalások
az általa bankkal folyamatban vannak.
Hazafias üdvözléssel

Gróf Zichy Géza

Az alispán megleghangu levélben kö-
szönte meg a nemes ingyenföld ado-
mányt. Remélhetőleg a nemes példa kö-
vetőkre fog találni! Az ingyenföldeket
ünnepélyesen fogják átadni a megaján-
dekozott családoknak.

SPORT

DVSC—DEAC 2:1 (1:1) Biró Zserp'eni
Gusztáv. Vasárnap zajlott le a Színház és
Sport serlegéért a döntő mérkőzés, amit a
Vasutasok derék csapata nyert meg minimális
gólkülönbséggel a kissé indiszponáltan játszó
DEAC ellen és így az értékes és szép serleg
is DVSC. birtokába jutott. Maga a mérkőzés
nem a legszebb volt, a DEAC bizonytalanul
és kapkodva játszott.

Az első gólt a DEAC éri el az első
félidő 18. percében, amit a Vasutasok a DEAC
ellen megítélt büntetőgúgással egyenlítene ki.
A második félidőben erős vasutas támadások
következnek s meg is szerzik a győzelmet és
a serlegét jelentő gólt.

DKASE—DNYSC 5:1 (3:0) A Színház
és Sport serlegmérkőzése. A KASE biztosan
győzött az ellene szépen játszó nyomdászok
ellen. Biró Szegedi Gyula volt.

A DEAC szünidei bizottsága aug. 31-én,
kedden délután 5 órakor sz. Egyetemi Körben
gyűlést tart.

Törvénykezés

§ A vámospécsi gyilkosok a rögtönítelő
bírósg előtt. Ma kezdte meg a hadosztálybi-
rósg Pálffy Gábor elnökle alá a vámos-
pécsi rablógyilkosok ügyében a főtárgyalást,
akik néhány nappal ezelőtt Vámospécs hatá-
rában Goldner Jenőt meggyilkolták és kira-
bolták. A gyilkosok, Bodnár Gyula 22 éves,
civilben eipeszsegéd és Rác Sándor 22 éves,
földműves ma feleltek tettükért a rögtönítelő
bírósg előtt. — A tárgyalást Mányi Kálmán
százados-hadbíró vezeti, a vádat dr. Brechtal
Frigyes ügyész őrnagy-hadbíró képviseli, az I.
rendű vádlott Bodnár védelmét dr. Pórszsz
Károly ügyvéd katonai védő látja el. A tár-
gyalás megnyitása után bevezették a megbí-
lincselt vádlottakat. A nacionaléjuk felvétele
után az ügyész indítványozza, hogy zárt tár-
gyalást rendeljen el a bírósg, amihez a védők
is csatlakoznak. A rögtönítelő bírósg rövid
tanácskozás után elrendeli a zárt tárgyalást,
mire kiürítik a termet. A perbeszédre délután
4 órakor kerül sor. Itélei az esti órákban vár-
ható.

Visszakerülnek a bécsi műkincsek

Bécs, aug. 30. (N. S. t. j.) Illetékes he-
lyen úgy tudják, hogy az olasz kormány az
Ausztriával történi megállapodás értelmében
visszaadja a lefoglalt műkincseket.

Valutapiac

Budapest, aug. 30. (N. S. t. j.) Napo-
leon 785—95, mérka 494—98'50, dollár 233—37
font 840, Romanov 325—19, lira 11 60—11'65,
szokol 392—397, francia frank 16 40—60. —
Egyébként a valutapiac élénk; főként a márkát
keresték.

— Ifj. Schaff János táncintézetében, a
Royalban az új táncanfolyam szeptember hó
1-én, szerdán fog megkezdődni. Beiratásokat
már elfogadok, napközben lakáscomon Csapó-
utca 61. sz.

— Az I. sz. gazdasági népiskolában a
beiratások szeptember 1-től 5-ig délelőtt 8—12
óráig tartanak meg Mikepécsi ut 10. sz. alatt.

— Tankönyvek az összes iskolák részére
kaphatók *Antalfy József* könyvkereskedésében.
Szentanna és Varga-u. sarok.

Színház

Színházi és mozgószínházi irodák jelentése.

Ch. Percol Carola a táncintézet szeptem-
ber 14-én kezdi meg külön csoportok kez-
dők és haladók részére. Beiratkozni lehet az
Uránia pénztáránál.

Canibár. Nagy amerikai cow-boy törté-
net négy fejezetben és 22 felvonásban. „Van
de nincs” ez a címe az első résznek. William
Duncan és Carola Holloway alakítják a darab
főszerepét elragadó színészi készséggel és fe-
lülmulhatlan artista ügyességgel. Bemutatja az
Apolló. Előadások 6 és 8 órakor. Jegyelő-
vétel.

A tizenegyedik II. rész (Rejtelmes ház-
zasság). Irta Palk Richard. Főszereplők Lóth
Ila és Petrovich Szvetiszlav. Ezt a gyönyörű
Star filmet nagy tetszéssel fogadta a közönség,
bemutatja még ma és holnap az Uránia. Jegy-
elővétel. Előadások 6 és 8 órakor.

**Ifjúsági oktató előadások az Apolló-
ban.** Szeptember 4-én, szombaton kezdődnek
4—5-ig és 5—6-ig az ily előadások. A műsor
úgy van összeállítva, hogy az ne csak a ta-
nuló ifjúságot, de a felnőtteket is érdekelje.

URANIA	APOLLO
Kedd Szerda	Kedden
Tizenegyedik II.	Cinabar
Az utca fia.	Nagy amerikai cow-boy
Amerikai történet	történet négy fejezetben
5 felv.	22 felvonásban.
Előadások 6 és 8-kor.	Előadások 6 és 8-kor.

A debreczeni kir. ügyészségtől.

Ad. 1920. El. 6. Cs. 3.

Pályázatvisszavonás

A debreczeni kir. törvényszéki fogháznál
áresedésbe jött fogháztörvényszéki állásra hirdett
pályázatot visszavonom.

Debrecen, 1920. aug. 28.

Dr. Ferenczy s. k.
kir. ügyész.

MENDLOVITS S.
rézműves Nyirbátor Szabolcsm.
Alapított 1890.
KÉSZIT: központi szeszfordéket, pálinkafőzőüstöket.

Felhívás!

A Keresztény Fatermelő Szövetkezet tag-
jait fölkérem, hogy faszükségleteik megrende-
lése végett augusztus 31-én, d. u. 2 órakor
a Bika kávéház halljában tartandó értekezle-
ten megjelenni sziveskedjenek.

Dr. Rózsa Zsigmond
igazgatósági tag.

Koros Sándor
Térfi-szabó házában Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns térfi
öltönyök kaphatók.

Bélyeggyár és véső-
intézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

**Ha szép akar lenni? Korzó arckrémét és szap-
pant használjoni!**
PARFÜMÖK prima mindőségűek, Pipera szappanok. Mindenféle pipereolkkok,
kótszerek, irritátor felszerelések, gummi áruk, GAZDASÁGI CZIKKEK, kreolin
stb. legelőszöbben szerezhetők be a
Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

FORGÁCS I.
műorás
Bádagos-u.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Elcserélném
udvari kétszobás lakáso-
mat háromszobással vagy
hasonlóval, Sziv-u 13.

Ebédet
Kifogástalan tiszta, izle-
tes ebédet kaphat néhány
kizárólag intelligens uri
ember keresztény uri csa-
ládánál. Felszolgálat külön
szobában Cim a kiadóban

Női
Kereskedelmi Iskola I-ső
és II-ik osztályába hasz-
nálható könyvek eladók.
Piac 58. III. lépcső. II.
emelet 36.

Maikulatura
kilonként kapható lapunk
kiadóhivatalában,

Cimbalom
igen jó hangú, pedálos
eladó, Hadházi-ut 12. I.
em. Arpad-tér.

Keresek
megvételre 150 hl fajmus-
tot saját hordómba szürve
Nagy József Rákóczy-u. 3.

Boroshordók
és 12 000 tégla egy hasz-
nált főzőkonyha és 2 nagy
tokos ajtó eladó. — Vár-
utca 8.

Nyomdásztanulóul

felvétetik fizetéssel lapunk nyomdájá-
ban 3—4 középiskolát végzett érte-
lmes f. u. — Jelentkezhetni bármikor.

**Kovács és Kazánszenet, Akác-
műfat, Romancementet, Tüzi-
fát vagonvételben és méter-
mázsánként azonnali szállí-
tásra ajánlok**

Polyánszky Orest tűzifa és szén-
kereskedő :—
Szoboszlai-ut 1. sz. Miklós-utca végén.
Vidéki rendelést is eszközök.

TANKÖNYVEK

**bekötését
bördismű-mun-
kát tartós és iz-
léses kivitelben
: készit :**

Varjas Pál

könyvkötő. Egyház-tér 3. szám.

Zákány József

fuvarozási vállalata
PIACZ-UTCZA 43. SZÁM.